

VIZITERV története

Összeállította: Jancsóné Lackner Györgyi, Bokó Istvánné Edit közreműködésével.

Az intézmény rövid/hivatkozási neve: VIZITERV

Az intézmény teljes/hosszú neve: Vízügyi Tervező Vállalat

A vállalat hivatalos nevei a vizsgált időszakban, 1954-1996, változtak.

1954.01.01-1964.06.30 Vízügyi Tervező Iroda,

1964.07.01-1968.04.18 OVF Vízügyi Tervező Vállalat

1968.04.19-1990.07.31 Vízügyi Tervező Vállalat

1990.08.01-1994.06.30 VIZITERV Mérnökszolgálati Vállalat

1994.07.01 után VIZITERV Mérnökszolgálati Kft

1996 teljes privatizáció után VIZITERV Consult Kft

Intézmény típusa: Vállalat

Alapítás időpont: 1954.01.01

Címek: Az intézmény (alapításkori) központjának címe:

Budapest V., Apáczai Csere János u. II., Frankel Leó u., V., Münnich Ferenc u.(ma Nádor u.) XIV., Nagy Lajos Király útja

Alapítók: Meglévő tervező egységek összevonásával Földművelési Minisztérium (MEVITERV), Bánya és Energiaügyi Minisztérium (VITI), Mélyépítési Tervező Iroda Nagycsatornák Osztálya

Főbb, alapvető tevékenysége:

- a vízgazdálkodás távlati és kerettervének műszaki előkészítése,
- az országos jelentőségű vízügyi létesítmények megtervezése.

Ezek mellett jelentős szerepet játszott a vízépítő mérnökök, technikusok gyakorló iskolája, tanműhelyeként.

Vezető tisztségviselők:

dr. Mosonyi Emil, igazgató, 1954- 1957. A BME Vízépítési Tanszék vezetője is.

Vajda József kormány megbízott, 1957.07.19-1957.12.31.

György István igazgató 1958-1974.

dr. Kertai Ede vezérigazgató, 1974.07.01-1976. 09.30.

Kocsis Árpád vezérigazgató, 1976.10.01- 1982.12.31.

dr. Papp Ferenc vezérigazgató, 1983.01.01-1987.12.31.

dr. Papp Ferenc megbízott vezérigazgató, 1988.01.01-1988.02.29.

Éhn József vezérigazgató, 1988.03.01-1990.07. 31.

Éhn József igazgató, 1990.08.01-1991.12.31.

dr. Papp Ferenc megbízott igazgató, 1992.01.01-1992.04.22.

Koós László megbízott igazgató, 1992.04.23-1992.07.05.

Koós László igazgató, 1992.07.06-1994.02.14.

dr. Csapó László igazgató, 1994.02.15-1994.06.30.

dr. Csapó László megbízott igazgató, 1994. 07.01- 1996.08.31

Kulcsszemélyek: A forrásmunkában rengeteg név felsorolása szerepel, itt a számítástechnikai szempontból meghatározó alkotó szakembernek kiemelt Bokó Istvánné Edit számítástechnikai osztályvezetőt említjük.

Létszám megadása: 500 fő, amely a későbbiekben ingadozott. 1000 fő 1975-re

Az árbevétel megadása: n.a.

Eszközpark: A VIZITERV-ben 1984-ben alakult meg a Számítástechnikai osztály a korábban csoportként működő számítástechnikai egységből. Az osztály létszáma 10 fő volt, melyből 4 fő műszaki, 2 fő matematikusi, 3 fő számítástechnikai alapképzéssel rendelkezett, az adminisztrátori teendőket 1 fő látta el.

Az osztály által üzemeltetett vállalati számítóközpont lehetővé tette, hogy a korábban külső számítóközpontokban végzett munkát saját erőforrásokra támaszkodva végezze az osztály. A KFKI-val együttműködve kialakított számítóközpont, amely több terminálos hozzáférési lehetőséggel, grafikus perifériákkal ellátott TPA 1148 számítógép konfigurációra épült, jó lehetőséget biztosított a számítástechnikai feladatok ellátására vállalati szinten. A BENSON gyártmányú grafikus perifériák vizuális megjelenítésre és rajzoltatásra voltak alkalmasak. A rendszer részét képezte egy ARISTO gyártmányú A1 méretű digitalizáló is. A személyi számítógépek elterjedését követően, ezen géptípushoz kapcsolódó hardver és szoftver beszerzések felügyelete, a használatukhoz szükséges tanácsadás, oktatás ugyancsak az osztály feladatkörébe tartozott. A 90-es évek elején a vállalat átszervezésével a Számítástechnikai osztály megszűnt.

Legfontosabb, kiemelkedő projektek, termékek, szolgáltatás, fejlesztés:

A legjelentősebb hazai munkák témakörei:

- Regionális vízgazdálkodás
- Folyó és tószabályozás
- Területi vízrendezés, tározás
- Vízellátás, vízkezelés

- Csatornázás, szennyvíztisztítás
- Mezőgazdasági vízhasznosítás
- Műszaki fejlesztés, műszaki oktatás és továbbképzés, vízügyi szabványosítás

Külföldi munkavégzés országai: Algéria, India, Irak, Irán, Jemen, Jugoszlávia, Líbia, Mongólia, Nigéria, Szudán, Tunézia, Vietnám.

A Számítástechnikai osztály feladatai a következők voltak:

- a vállalat műszaki tervezési profiljához illeszkedő, tervezési igényeknek megfelelő számítástechnikai alkalmazásfejlesztési, programozási munkák ellátása,
- programfejlesztések az ügyviteli munka korszerűsítéséhez,
- saját fejlesztésű műszaki és ügyviteli alkalmazások, CAD rendszerek üzemeltetése, használatának támogatása a szakmai területek elvárásainak megfelelően, velük együttműködve,
- az 1983/84-ben kialakított vállalati számítóközpont üzemeltetése,
- hardver és szoftver beszerzések felügyelete, koordinálása,
- hazai és nemzetközi számítástechnikai és tudományos műszaki együttműködésekben való részvétel.

Átalakulások: A történetet időszakokra bontva adjuk meg.

- A kezdeti nehézségek időszaka, 1954-1957. A tevékenységet a jogelődök öröksége határozta meg. A Tiszalöki Vízlépcső tervezési és kivitelezési tapasztalatira alapozva foglalkoztak a dunai vízerő-hasznosítás lehetőségeivel. Öntözési és meliorációs tervek készítették, melyek elsősorban az Alföld nagy állami gazdaságainak működését kívánták segíteni. Az 1956-os események személyi következményei hozzájárultak a mezőgazdasági beruházások csökkenése okozta nehézségekhez. Az igazgatót elbocsájtották, a disszidálás miatt a létszám 170 fővel csökkent. A vállalatot kormány megbízott irányította.
- A hőskor, 1958-1974. Megkezdődött és gyors ütemben fejlődött a az ország tervszerű, egységes vízgazdálkodásának kialakítása. A komplex vízügyi tervezés alapja az Országos Területi Vízgazdálkodási Keretterv, amely 1961 és 1964 között a VIZITERV generál kivitelezésében készült el. Ugrásszerű fejlődés mutatkozott a csatornázás, szennyvíztisztítás területén. Új feladatként jelentkezett a völgyzárógátas ivóvíztározók létesítése, az esőztető öntözés elterjesztése, a talajvédelmi tervek készítése, a korszerű víz- toronyépítési technológiák meghonosítása. A megnövekedett tervezői létszámhoz új épületet is béreltek, a FOKA telepet.
- Az export korszak, 1975-1985. A hazai piacon a meghatározó jellegű mezővízes feladatok, közműtervezési munkák aránya jelentősen csökkent. A TESCO-val új piacokra találtak. volt időszak, amikor a vállalati létszám 20%-a dolgozott külföldön és a termelés 30%-át az export munkák tették ki. A vállalat nemzetközi hírnevének növekedése, a kiküldött dolgozók nyelvtudása és nemzetközi

tapasztalatának növekedésén túlmenően ez az időszak az egész vállalat részére lehetővé tette a munkafeltételek javítását.

- Az átalakulások kora, 1986-1991. A fejlődő országokat 1986 tavaszán váratlanul érte az olajár hirtelen és nagymértékű csökkenése. Csaknem teljesen leállította a tervezett beruházásokat az érintett országokban. Az egyre erősödő társadalmi nyomás hatására 1989-ben leállt a Dunai Vízlépcsőrendszer tervezése. A VIZITERV teljes vállalati kapacitásának fele, ezen dolgozott. Meg kellett szervezni a teljes szervezeti átalakulást. Megindult a tervezett létszámleépítés (-300 fő) és vállalati segítséggel létrejött 17 magánvállalat (újabb -300 fő), a többiek privatizációra vártak.
- A magánvállalkozások kora, 1992-1996. Az állami vállalat teljes felszámolását rendkívül munkaigényes előkészületek előzték meg. A késlekedéshez hozzájárult a vállalati tervtár, könyvtár, térkép és irattár rendezésére vonatkozó elvárásoknak. Az ÁPV Rt a vállalatból létrehozta a VIZITERV Mérnökszolgáltató Kft-t 1994-ben, amely a meglévő létszámot és feladatokat vitte tovább, míg 1996-ban nyilvános pályázaton értékesítették. Az új tulajdonos a VIZITERV Consult Kft. vállalta a jogutódlással kapcsolatos adminisztrációs feladatokat is. A VIZITERV egykori munkatársaiból alakult magánvállalatok többsége eredményesen működik, egymást számon tartják és segítik, sokszor közösen pályáznak komplex vízgazdálkodási projektekre.

Érdekesség: A számítástechnikai eszközökkel támogatott műszaki tervezési területek a következők voltak:

- szerkezettervezés, véges elem módszer alkalmazása,
- hidrológiai adatok matematikai statisztikai vizsgálata, területi adatbázis kialakítása,
- tározók hidrológiai méretezése,
- öntözőhálózatok méretezése,
- vízellátó hálózatok tervezése, méretszámítás, költségvetés készítés
- szennyvízcsatornák tervezése, méret és mennyiség kimutatás, hossz-szelvény rajzolása,
- nyíltfelszínű csatornák tervezése fotogrammetriai úton előállított terepfelületi adatok alapján,
- nyomott szennyvízelvezető rendszerek üzemének szimulációja,
- szennyvíztisztító telepek paramétereinek elemzése,
- talajmechanikai mérési adatok gyűjtése, kiértékelése,
- vízfelszín görbék modellezése, vízfolyások vizsgálata,
- völgyzárógáták állékonysági vizsgálata, az építés közbeni állapotok modellezése.

A rendelkezésre álló számítástechnikai megoldásokat a szakmai területek hazai és nemzetközi tervezési munkáiknál egyaránt használták. A számítógéppel segített tervezés beépült a normál tervezési folyamatba, az árbevétel is a szaktervezőknél jelentkezett.

Az ügyviteli munka korszerűsítéséhez készített alkalmazások:

- bér- és munkaügyi adatok feldolgozása,
- anyag- és fogyóeszköz nyilvántartás,
- vállalati szerződés nyilvántartás.

Forrásmunkák:

- Papp Ferenc: VIZITERV Vízügyi Tervező Vállalat 1954-1996 (A MAGYAR TERVEZŐIRODÁK TÖRTÉNETE az Építésügyi Tájékoztató Központ Kft Budapest 2001 által összeállított könyv)
- Bokó Istvánné: VIZITERV Számítástechnikai osztály (Bokó Istvánné Edit osztályvezető)